

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 2) เพื่อพัฒนาระบบอีเลิร์นนิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะศึกษาสภาพและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ระยะออกแบบและพัฒนาระบบ ระยะตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และระยะทดลองใช้ระบบในสภาพจริง ซึ่งสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำเสนอได้เป็น 3 ประเด็น คือ 1) สภาพและความต้องการการจัดการเรียนการสอน 2) ระบบอีเลิร์นนิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และ 3) แนวทางการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอน

ในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งได้ทำการศึกษาครอบคลุม 4 ประเด็น คือ 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน 2) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน 3) ความต้องการและความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต และ 4) ความต้องการระบบอีเลิร์นนิ่งในการจัดการเรียนการสอน ผ่านการสำรวจแบบโดยสอบถาม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มย่อย ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

1.1 สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ในการศึกษาสภาพการ จัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็นคือ สภาพครูและการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน สภาพและการเตรียมความพร้อม ของผู้เรียน การคัดเลือกเนื้อหาเพื่อการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและทรัพยากรการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผล ซึ่งปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

1.1.1 สภาพครูและการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนให้ความสำคัญต่อบุคลิกภาพ กิริยามายาทของตนเองเพื่อการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ครูมีความพร้อมที่จะนำเสนอแบบอย่างที่ดีสู่นักเรียน ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสื่อสารกับนักเรียน และการให้เกียรติระหว่างความเป็นครูกับนักเรียน สำหรับแนวปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมสำหรับการสอนของครู ส่วนใหญ่มีความ มั่นใจต่อวิชาที่รับผิดชอบ และใช้เวลาในการเตรียมการสอนก่อนการสอน 1-2 ชั่วโมง โดยศึกษา เนื้อหาที่จะสอนจากหนังสือเรียนและคู่มือครู รองลงมาคือ การอ่านจากหนังสือทั่วไป การสืบค้น ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และการสอบถามจากเพื่อนครู

1.1.2 สภาพและการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนสอน พบว่า นักเรียนในชั้น เรียนมีความแตกต่างกัน มีความมุ่งมั่นในระดับปานกลาง ครูให้ความสำคัญกับการเตรียมความ พร้อมผู้เรียนและเลือกใช้การนำเสนอให้นักเรียนเห็นความสำคัญของวิชาที่เรียน การสร้างคำถาม ข้อสงสัยเพื่อกระตุ้นการแสวงหาวิธีการแก้ไข โดยใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อน การสอนประมาณ 1-3 นาที

1.1.3 การคัดเลือกเนื้อหาเพื่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูคัดเลือกเนื้อหา โดยการค้นคว้าจากหนังสือวิชาการอื่นๆ และคัดเลือกจากหนังสือเรียนที่โรงเรียนกำหนด ตรวจสอบความครอบคลุมและถูกต้องของเนื้อหาโดยการตรวจสอบกับหนังสือเรียนและหลักสูตร ในการเลือกตัวอย่างเพื่อครูให้ความสำคัญต่อตัวอย่างที่กระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่ สอน ในการออกแบบการนำเสนอเนื้อหา ครูให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียน ความ เหมาะสมของเนื้อหากับเวลาที่ใช้ในการสอน การจัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก

1.1.4 กิจกรรมและทรัพยากรการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย/อธิบายเป็นกิจกรรมหลักในการจัดการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายในการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้ศึกษาค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นสำคัญและเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาให้กับผู้เรียนได้อย่างครบถ้วน

1.1.5 การวัดและประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากผลงานและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเป็นสำคัญ โดยส่วนใหญ่แจ้งจุดประสงค์เพื่อการประเมินนักเรียนก่อนการประเมินและรองลงมาเป็นการแจ้งเพียงครั้งเดียวก่อนการเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเมื่อนักเรียนทราบผลการประเมินแล้วนักเรียนจะมีความมุ่งมั่นในการเรียนเพิ่มขึ้น

1.2 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 แยกเป็นรายด้านคือ ด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ด้านการนำเสนอเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ด้านกิจกรรมและทรัพยากรการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

1.3 ความต้องการและความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต พบว่า ความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ในขณะที่ระดับความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านครู มีความต้องการในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และมีความเป็นไปได้ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ด้านผู้เรียนมีความต้องการระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และมีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ด้านการนำเสนอเนื้อหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ด้านกิจกรรมและทรัพยากรการเรียนรู้มีความต้องการในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ด้านการวัดและประเมินผลมีความต้องการในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และมีความเป็นไปได้ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43

1.4 ความต้องการระบบอีเลิร์นนิ่งในการจัดการเรียนการสอน พบว่าความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 โดยจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านความเห็นต่อระบบอีเลิร์นนิ่งในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ด้านครูอยู่

ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ด้านการดำเนินงานเนื้อหา ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ด้านกิจกรรมและทรัพยากรการเรียนรู้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71

2. ระบบอีเลิร์นนิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ผลการศึกษาระบบอีเลิร์นนิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสามารถนำเสนอออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ หลักการการใช้ระบบอีเลิร์นนิ่ง และรูปแบบระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 หลักการการใช้ระบบอีเลิร์นนิ่ง

ผลการวิจัยสามารถแบ่งผลออกได้เป็น 2 ประเด็นคือ เป้าหมายของการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และแนวทางนำการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 เป้าหมายของการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ ผลการศึกษาพบว่า ในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีเป้าหมายเพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนปกติ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างรอบด้าน

2.1.2 วัตถุประสงค์ของระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นกระบวนการสำคัญเพื่อให้การจัดการศึกษารวบรวมวัตถุประสงค์ของการศึกษาสำหรับมุสลิม ดังนั้นระบบอีเลิร์นนิ่งจะต้องเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาวิชา ทั้งภายในวิชา ระหว่างวิชาและบูรณาการกับหลักคำสอนของอิสลาม

2) ส่งเสริมบทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียนจะทำให้สิ่งที่เรียนรู้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น แต่สภาพห้องเรียนของโรงเรียนในปัจจุบันมีความแตกต่างกัน การส่งเสริมบทบาทการเรียนรู้ของนักเรียนมีขอบเขตจำกัด ด้วยเหตุนี้ในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนและลดข้อจำกัดของการสร้างบทบาทของนักเรียนในชั้นเรียน และส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน

3) พัฒนาบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรมเป็นพันธกิจสำคัญของโรงเรียน เมื่อนำระบบการสอนใหม่เข้าสู่การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องออกแบบระบบให้สามารถตอบสนองต่อพันธกิจนี้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรมอันดีงามผ่านช่องทางสมัยใหม่

4) กระตุ้นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงของผู้เรียน การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติเป็นเครื่องหมายสำคัญที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ในอิสลาม เมื่อนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ระบบดังกล่าวจะต้องสามารถกระตุ้นให้นักเรียนนำผลการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ขณะเดียวกันระบบจะต้องเอื้อให้ครูผู้สอนสามารถตรวจสอบ ติดตามนักเรียนในการนำความรู้ไปทดลองปฏิบัติได้

2.2 รูปแบบระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ ส่วนปัจจัยสนับสนุน ส่วนการเตรียมความพร้อม ส่วนการจัดการเรียนการสอน และส่วนกระบวนการส่งเสริม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

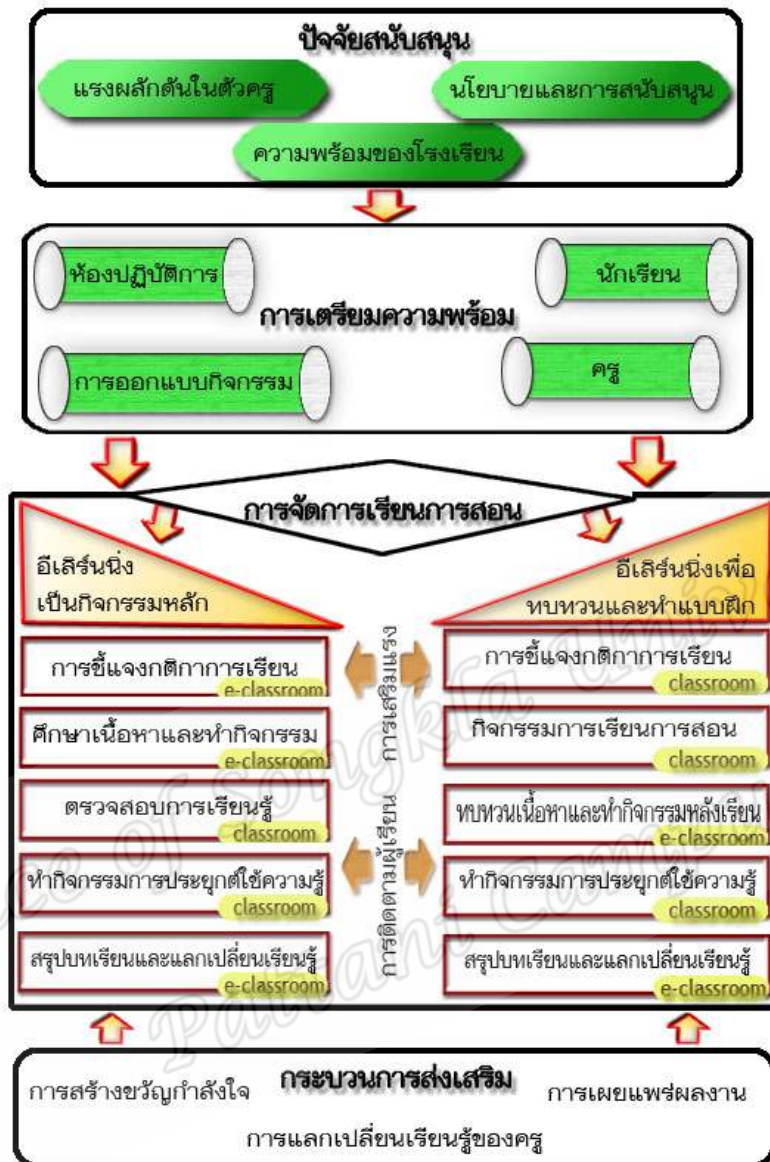
2.2.1 ส่วนปัจจัยสนับสนุน เป็นส่วนของการกระตุ้นให้ครูให้ความสนใจในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ 1) นโยบายและการสนับสนุน 2) ความพร้อมของโรงเรียน และ 3) แรงผลักดันในตัวครู

2.2.2 ส่วนการเตรียมความพร้อม ในการเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเรียน การสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งมี 4 ส่วนสำคัญที่ครูจะต้องพิจารณาและดำเนินการก่อนจัดการเรียน การสอน ประกอบด้วย 1) ห้องปฏิบัติการ 2) การออกแบบกิจกรรม 3) ครู และ 4) นักเรียน

2.2.3 ส่วนการจัดการเรียนการสอน รูปแบบที่มีการนำอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มี 2 รูปแบบหลัก คือ การใช้อีเลิร์นนิ่ง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหลัก และการใช้อีเลิร์นนิ่งเพื่อการทบทวนเนื้อหาและฝึกทำ กิจกรรมหลังเรียน ทั้งนี้ตลอดการสอนทั้ง 2 รูปแบบ ครูจำเป็นต้องมีการติดตามการเรียนรู้และการ เสริมแรงให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพราะหากขาดการติดตามและการเสริมแรงอาจส่งผลให้ นักเรียนไม่ให้ความสำคัญในการเรียนผ่านระบบอีเลิร์นนิ่งและเลิกเรียนกลางคันได้ การเสริมแรง ทำได้ทั้งผ่านชั้นเรียนออนไลน์ เช่นการตรวจผลงานนักเรียนและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การส่ง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้กำลังใจในการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

2.2.4 ส่วนกระบวนการส่งเสริม ในส่วนนี้ที่มุ่งเน้นให้เกิดการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไป ใช้อย่างยั่งยืนและมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยประกอบด้วย การสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้ใช้ระบบ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู และการเผยแพร่ ผลงาน

จากรูปแบบการนำอีเลิร์นนิ่งในการจัดการเรียนการสอนข้างต้น สามารถนำเสนอเป็น แบบจำลองได้ดังรูปที่ 13

รูปที่ 13 แบบจำลองการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอน

ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

3. แนวทางการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในโรงเรียน

แนวทางการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ได้ผล การศึกษา ดังนี้

3.1) การนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ควรอยู่ในรูปแบบการเข้าร่วมกับการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนตามปกติ ในบางเนื้อหา โดยควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ระหว่าง

ห้องเรียนออนไลน์ต่อห้องเรียนปกติในสัดส่วนที่เหมาะสม และกิจกรรมในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการศึกษาค้นคว้าและการสรุปบทเรียน และครูควรกำหนดให้การเรียนผ่านระบบอีเลิร์นนิ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนจะต้องเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเองและนำผลการเรียนรู้ดังกล่าวมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียนปกติ ทั้งนี้สามารถสรุปปัจจัยเพื่อความสำเร็จในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ได้ดังนี้

3.2) การพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสอนของครู ครูเป็นปัจจัยแรกที่จะทำให้เกิดการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสอนของครู การออกแบบการจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งที่สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและพฤติกรรมของนักเรียน

3.3) การสร้างความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน ความพร้อมของโรงเรียนในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นอีกส่วนสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ ซึ่งปัจจุบันยังมีโรงเรียนจำนวนไม่น้อยยังขาดความพร้อมในเรื่องนี้ แต่ส่วนใหญ่เห็นความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องมีการวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรัฐบาลส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอน

3.4) นโยบายและการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนคือบุคคลสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียน และมีการมีนโยบายและการสนับสนุนที่ชัดเจนในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้จะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและผลักดันการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอีเลิร์นนิ่งของครูผู้สอน

3.5) เครือข่ายความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน เครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนเป็นอีกแนวทางในการสร้างความยั่งยืนและเสริมสร้างกำลังใจให้กับครูในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่สำหรับการจัดการเรียนการสอน และก่อให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู ซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ เช่น ผ่านระบบเว็บบล็อก เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น

4. ผลการนำไปใช้

ผลจากการนำระบบไปทดลองใช้ในโรงเรียน สามารถนำเสนอผลการนำไปใช้ได้ ดังนี้

4.1 ระบบอีเลิร์นนิ่งกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนสนุกกับการเรียนรู้ด้วยสื่อสมัยใหม่

4.2 ระบบอีเลิร์นนิ่งส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้การใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งช่วยกระตุ้นนักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ครูได้ออกแบบไว้และนำความรู้ที่ได้สู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนด้วยกันเองและระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน

4.3 ระบบมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียน ด้วยระบบอีเลิร์นนิ่งกระตุ้นการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักเรียน สร้างความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและฝึกความรับผิดชอบนักเรียนในการทำตามกติกาการเรียนรู้ที่ได้ตกลงไว้ในขณะเดียวกันครูสามารถติดตามและสื่อสารกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.4 ระบบอีเลิร์นนิ่งส่งเสริมการทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้ ระบบทำให้เกิดการทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูสามารถนำผลสรุปจากการเรียนในชั้นเรียนปกติไปนำเสนอไว้สำหรับการทบทวนของนักเรียนได้อีกครั้งในห้องเรียนออนไลน์

4.5 ระบบอีเลิร์นนิ่งช่วยให้เกิดพัฒนาการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน ทั้งนี้ครูสามารถติดตามการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านระบบได้ ขณะเดียวกันยังสามารถใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในระบบสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนได้อย่างหลากหลายช่องทางและทำได้มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน คือ การเป็นแบบอย่าง ทักษะการสื่อสารที่ดี การให้เกียรติและความสำคัญต่อผู้เรียน และการแสวงหาแนวทางที่ดีและง่ายที่สุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ครูให้ความสำคัญต่อการแสดงออกเพื่อเป็น

แบบอย่างให้กับนักเรียนและมีความมั่นใจว่าครูสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้ โดยเฉพาะในด้านบุคลิกภาพ กริยา มารยาท และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่ครูให้ความเห็นว่า นักเรียนเลือกครูที่ตนเองพอใจมาเป็นแบบอย่าง ดังนั้นครูจำเป็นต้องสามารถนำเสนอแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้พร้อมๆ กับการสร้างความประทับใจให้กับนักเรียน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับบทบาทของครูในแนวทางการจัดการศึกษาของอิสลามที่นำเสนอไว้โดยซอลิสซะห์ หะยีสะมะแอ (2551: 141) ว่า ครูเป็นผู้ฝึกทักษะ ปลูกฝังขัดเกลาคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้ปรากฏในตัวของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะเรียนรู้ได้จากการสังเกตแบบอย่างและการปฏิบัติตนของครูผู้สอน ดังนั้นครูจึงต้องเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน เช่นเดียวกับกับ Anderson (1989 refer in Lunenberg and other, 2007: 586-587) ที่ให้ความเห็นว่า แบบอย่างของครูเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ที่ดีกว่าการพยายามถ่ายทอดเนื้อหาข้อมูลไปยังนักเรียน แต่จากการศึกษาของ Lunenberg and other (2007: 595) พบว่าครูส่วนใหญ่สามารถนำเสนอการเป็นต้นแบบให้กับผู้เรียนได้ตามแบบที่กำหนดไว้

สำหรับด้านการมีทักษะการสื่อสารที่ดีในการจัดการเรียนการสอนนั้นครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในระดับมากและมากที่สุด โดยเน้นการเลือกใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Richmond and other (2009: 1) ที่ระบุว่า การสอนคือประสิทธิผลและประสิทธิภาพจากการสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ครูผู้สอนเป็นผู้สร้างผลจากการสื่อสาร ซึ่งจะต้องเข้าใจถึงรูปแบบการสื่อสาร และทัศนคติของผู้เรียนเพื่อความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน และด้านการให้เกียรติและความสำคัญต่อผู้เรียน ครูส่วนใหญ่แสดงออกโดยการรับฟังความเห็นของนักเรียนและให้โอกาสสำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครูที่นำเสนอว่า การสื่อสารที่ดีในภาษาที่นักเรียนเข้าใจได้ง่าย สอดแทรกกำลังใจให้กับนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนมากขึ้น และการพูดตำหนิอาจจะทำให้นักเรียนหมดกำลังใจที่จะเรียน

ในด้านการแสวงหาแนวทางที่ดีและง่ายที่สุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการศึกษาพบว่าครูใช้เวลาในการเตรียมความพร้อมก่อนการสอนอยู่ระหว่าง ชั่วโมง โดยการศึกษาจาก 2-1 หนังสือเรียนและคู่มือครู โดยมีขั้นตอนในการจัดการเตรียมการดังนี้คือ ศึกษาวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์

ในการเตรียมการจัดการเรียนการสอน เลือกเนื้อหาที่จะสอน ศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน ห้องเรียน เทคนิคและวิธีการจัดการสอน แหล่งค้นคว้าและสื่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียน เวลาที่ใช้ และการวัดและประเมินผล ซึ่ง Richmond and other (2009:11) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้คือการปฏิบัติการและการคัดเลือกเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน การจัดลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนจะมีผลต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ การสอนที่กำหนดไว้ ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่พบว่า ครูมีความต้องการให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว มีความสนใจตลอดการสอน แต่อาจจะมีปัญหาในเรื่องความตั้งใจและความสนใจของนักเรียนบ้างโดยเฉพาะในเนื้อหาที่ยาก และเพื่อให้เกิดแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพ ครูจึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนและปัญหาที่เกิดขึ้น ครูบางส่วนได้มีโอกาสในการเข้ารับการอบรมภายนอกบ้าง แต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมที่โรงเรียนจัดขึ้นโดยเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นวิทยากร

2. ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่แสดงให้เห็นถึงการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการองค์ความรู้อิสลามที่ทำได้โดยผ่านรูปแบบของการพูดคุยแลกเปลี่ยนและการบรรยายเพิ่มเติมในชั้นเรียน ยังไม่สามารถเชื่อมโยงในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ทิศนา ขัมมณี (2545: 253) ได้นำเสนอไว้ว่าเป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาและวิธีการ เน้นการพัฒนารอบด้านหรือเป็นการเป็นพัฒนาองค์รวม นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า แนวทางการส่งเสริมการค้นคว้าของนักเรียนที่ครูส่วนใหญ่เลือกใช้เพียงการกระตุ้นให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในขณะที่แหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียนยังคงจำกัดอยู่ในอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียนและห้องสมุด ซึ่งความสำเร็จการใช้แหล่งการเรียนรู้เหล่านี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและจากการศึกษาของซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ (2553: 1025) ระบุไว้ว่า หนึ่งในปัญหาและความต้องการในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนของครู การขาดแคลนอัตรากำลังครู สื่อ แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งนี้ความพร้อมของแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญ

เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปสู่ประสิทธิภาพของการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะสามารถลดเวลาในการเรียน ลดการจ้างบุคลากร สร้างคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะเกิดผลกับผู้เรียนโดยตรง (มุหามัดรุษยานี บากา และอิบราฮีม ฌรงค์ รักษาเขต, 2555: 238)

3. จากการศึกษาสภาพการจัดการเนื้อหา ครูส่วนใหญ่ใช้การค้นคว้าจากแหล่งวิชาการอื่นเป็นสำคัญ และใช้หนังสือเรียนและหลักสูตรสำหรับการตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุม ในขณะที่ครูอีกกลุ่มใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียนเป็นหลักและทำการตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมกับหนังสือวิชาการอื่นๆ และจากการศึกษาจะชี้ให้เห็นถึงบทบาทของอินเทอร์เน็ตที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการจัดการเนื้อหาเพื่อการจัดการเรียนการสอน แนวโน้มดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Quemada and Simon (2003: 150) ที่ระบุไว้ว่า การใช้แหล่งเรียนรู้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์จะมีบทบาทหลักในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ จากเดิมแนวคิดของการใช้สื่อร่วมกัน มาสู่ตลาดอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการศึกษา (e-markets for education) ซึ่งแนวทางการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนทั้งภายในและระหว่างโรงเรียนจะเป็นแนวทางที่ช่วยให้ครูสามารถจัดการเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนต่อไป

4. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้การสอนแบบบรรยาย/อธิบายเป็นกิจกรรมหลัก ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาของผู้สอน ใช้แบบทดสอบและคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน ในขณะที่กิจกรรมการสอนที่เน้นบทบาทของผู้เรียนเช่นการสอนโดยการทำโครงการ การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองของนักเรียน การใช้กรณีศึกษาเป็นกิจกรรมที่ครูเลือกใช้น้อยที่สุด รูปแบบการสอนข้างต้นสอดคล้องกับการเลือกใช้ตัวอย่างในการจัดการเรียนการสอนที่ครูส่วนใหญ่มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นสู่การเชื่อมโยงไปยังเนื้อหาที่สอนและให้ความสำคัญต่อความเป็นจริงของตัวอย่าง ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ยังคงเน้นผู้สอนเป็นสำคัญ แต่ครูส่วนใหญ่มีความต้องการให้เกิดการมีส่วนร่วมจากผู้เรียนเพิ่มขึ้น

โดยจากการศึกษาพบว่าครูให้ความสำคัญต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าความรู้ได้ด้วยตนเอง และครูมีความเห็นต่อทิศทางการสอนว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้เมื่อได้ลงมือทำกิจกรรมที่ครูจัดให้มีขึ้น และในการออกแบบการนำเสนอเนื้อหา ครูให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งจากผลการศึกษาจะพบว่าถึงแม้ครูจะมีแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ในการจัดการเรียนการสอนจริงครูยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ไม่เกี่ยวข้องกับเฉพาะแนวคิดและความต้องการของผู้สอนเท่านั้น แต่จะต้องเกิดจากการออกแบบการสอนที่ต้องมีขั้นตอนที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ และการมีแหล่งการเรียนรู้ที่สามารถสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้ (Pan and Hawryskiewicz, 2004: 737-734)

5. จากการศึกษาปัญหาของครูในการจัดการเรียนการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าขาดแหล่งการศึกษาค้นคว้าเพื่อการเตรียมการสอนเป็นปัญหาสำคัญที่สุด รองลงมาคือความสามารถในการออกแบบการวัดและประเมินผลการเรียน และปัญหาด้านความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการสอน สภาพปัญหาข้างต้นสอดคล้องกับผลการการสนทนากลุ่มย่อยครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งพบว่าหลายโรงเรียนมีข้อจำกัดในการจัดครูเข้าสอนในวิชาที่ครูสำเร็จการศึกษาหรือมีความถนัด และครูใหม่จะมักจะไม่มีความสามารถในการเลือกวิชาที่ตนเองถนัด ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนแห่งหนึ่งได้ให้ความเห็นไว้ว่า โรงเรียนสามารถจัดครูสอนตรงสาขาวิชาได้ในบางวิชาเท่านั้น แต่โดยภาพรวมทำได้ลำบากและไม่สามารถทำได้ตลอดไปด้วยเนื่องจากครูมีการเข้าออกบ่อยมาก ครูผู้สอนในโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่บางครั้งครูลาออกในระหว่างภาคเรียนและจำเป็นต้องรับครูใหม่เข้ามาทดแทนทันที ซึ่งครูใหม่ที่เพิ่งเข้าทำงานสอนยังขาดทั้งประสบการณ์การสอนและทักษะความรู้ในวิชาที่รับผิดชอบ เนื่องจากต้องสอนในวิชาที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามา ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนมีแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าสำหรับครูอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสภาพดังกล่าวต่างจากครูที่มีประสบการณ์สอนหลายปีที่มีความมั่นใจในการสอนในวิชาที่หลากหลายมากขึ้นถึงแม้ว่าจะไม่มีวุฒิการศึกษาในสาขาวิชาดังกล่าวก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ (2550:198-199) ที่ระบุว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังขาดความรู้

ความเข้าใจไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ นอกโรงเรียน การสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนและการนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการสอน และผลการศึกษาของซุมส์คัตต์ อินทร์รักษ์ และคณะ (2553: 1025) ที่ระบุว่า ปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในด้านการจัดการเรียนการสอนคือ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ความมั่นคงในอาชีพครู ความสามารถด้านการจัดการเรียนการสอนของครู การขาดแคลนอัตรากำลังครู ทั้งนี้ปัญหาการขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับครูส่งผลกระทบต่อคุณภาพการสอนของครู และมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยเช่นกัน ดังผลการศึกษาของเกษตรชัย และหิม (2550: 444) ที่ระบุว่าคุณภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ โดยครูมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการเรียนการสอน การสอนที่ดีมีคุณภาพจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พฤติกรรมของครูผู้สอนจึงเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีใกล้เคียงกับการศึกษาของซิดซนิก เิงเซาว์ และคณะ (2541: 150) ที่ระบุว่า องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอนของครูส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องสนับสนุนหรือให้ความสะดวกเพื่อให้งานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. การศึกษาความต้องการและความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอนของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการให้ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน รองลงมาคือ ความต้องการให้ครูได้รับการพัฒนาทางด้านทักษะการสื่อสาร และความต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการเตรียมการสอน ขณะเดียวกันผลการศึกษาความเป็นไปได้พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการปฏิบัติตนของครูเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนมีโอกาสความเป็นไปได้สูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า การเป็นแบบอย่างของครูมีความสำคัญต่อการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมของนักเรียน ครูที่นักเรียนชื่นชมจะมีส่วนช่วยให้การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนง่ายขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้นครูจึงมีความต้องการให้ตนเองสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของเกษตรชัย และหิม (2550: 443) ที่ระบุว่า เจตคติ

ต่อการเรียนและเจตคติต่อครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ และผลการศึกษาของ Klausmeir (1961 อ้างถึงใน ชิดชนก เริงเชาว์ และคณะ, 2541: 153) ที่ระบุว่าองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่คุณลักษณะของครูผู้สอนและพฤติกรรมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีความสำคัญรองลงมา

7. ผลการศึกษาความต้องการต่อระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อการจัดการเรียนการสอนของครูพบว่า ความต้องการการนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับมาก แต่ในขณะเดียวกันความพร้อมในการนำระบบไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง โดยครูส่วนใหญ่ต้องการให้ระบบอีเลิร์นนิ่งช่วยเตรียมการจัดการเรียนการสอนสูงสุด ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารของครู และเป็นแหล่งสืบค้น ผลการศึกษานี้สะท้อนความต้องการแหล่งศึกษาข้อมูลเพื่อการจัดการเรียนรู้ของครู สอดคล้องกับการศึกษาของจาวูว์จัน สองเมือง (2551: 82) ที่ระบุว่า สาเหตุจากการขาดงบประมาณสนับสนุนและขาดความสามารถในการผลิตสื่อ ก่อให้เกิดปัญหาในการเตรียมสื่อการสอนและการเลือกใช้สื่อการสอน ซึ่งการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งจะช่วยให้ครูสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้และการจัดเก็บความรู้ที่มีประสิทธิภาพขึ้น ขณะเดียวกันเทคโนโลยีสารสนเทศจะเอื้อให้เกิดการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและการกระตุ้นเตือน สร้างความสนใจให้กับนักเรียน ครูจะสามารถสื่อสารความรู้ต่างๆ ไปยังนักเรียนในหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นการสื่อสารไปยังนักเรียนทั้งห้อง เป็นกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล สิ่งเหล่านี้ถือเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นของครูที่จะทำการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (UNESCO, 2002: 53-55) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งยังมีหลายส่วนที่มีความคล้ายคลึงกับห้องเรียนปกติที่ครูจะต้องมีความสามารถดำเนินการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ดังนั้นครูจึงต้องมีทักษะในการใช้เครื่องมือสื่อสารต่างๆ เข้าช่วย เช่น อีเมล หรือโปรแกรมสนทนาในห้องเรียนออนไลน์ หรือแม้กระทั่งโทรศัพท์เพื่อการสื่อสารกับนักเรียน (Headley, 2005)

8. จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนและความต้องการการใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งพบว่า โรงเรียนมีความต้องการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา และมีความต้องการในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีความเห็นว่ารระบบอีเลิร์นนิ่งจะสามารถยกระดับคุณภาพได้ในทุกองค์ประกอบของการจัดการศึกษา ขณะเดียวกันในปัจจุบันทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูก็เพิ่มขึ้น โดยสังเกตได้จากครูส่วนใหญ่เริ่มที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนมากขึ้น แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ Bates (2001: 7) ที่ระบุว่า สังคมปัจจุบันขับเคลื่อนสู่สังคมแห่งความรู้ อีเลิร์นนิ่งหรือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการศึกษาใหม่ๆ ก็เป็นผลผลิตหนึ่งของการเปลี่ยนทางสังคม ส่งผลผู้เรียนเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้และแสวงหาในสิ่งที่ต้องการได้เช่นเดียวกับผู้สอน และสอดคล้องกับรายงานของ Khvilon and Patru (2002: 13) ที่ระบุไว้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้เทคโนโลยีสารสนเทศจะก่อประโยชน์ต่อการศึกษาอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อครูมีทักษะและสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับเป้าหมายของ UNESCO ที่มีเป้าหมายให้ทุกประเทศมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมเยาวชนสู่การแสดงบทบาทที่สมบูรณ์ในสังคมสมัยใหม่และสังคมแห่งความรู้ (Khvilon and Patru, 2002: 8) นอกจากนี้ปัจจัยความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่กระตุ้นให้โรงเรียนมีความต้องการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้แล้ว กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของอิสลาม (ซอลิสฮะห์ หะยีสะมะแอ, 2551: 84-85) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวไม่ใช่กระบวนการที่จะสามารถเกิดได้โดยง่าย จำเป็นต้องได้รับการออกแบบและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างรอบคอบ (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2551: 163) ยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้มีความต้องการนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งนี้เพราะต้องสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่มีความกว้างขวางและครอบคลุม (Quemada and Simon, 2003: 150) ระบบอีเลิร์นนิ่งในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นท้าทายของนักการศึกษาในการนำมาเป็นเครื่องและเป็นโอกาสในการค้นหาคติที่เป็น

ข้อจำกัดของนักเรียนและมุมมองทางวัฒนธรรมที่ถูกใช้ขัดขวางในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ (Anderson, 2011: 47)

9. จากศึกษาระบบอีเลิร์นนิ่งที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า การเตรียมความพร้อมของครู นักเรียน ความพร้อมทางของห้อง ปฏิบัติและการออกแบบกิจกรรมเป็นส่วนสำคัญเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Khvilon and Patru (2002: 49-51) ที่ระบุไว้ว่า ครูจะต้องมี สมรรถนะทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั่วไป มีความสามารถในการ ตัดสินใจเลือกใช้อุปกรณ์เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการนำเสนอ เนื้อหาวิชาที่จะสอน ความสามารถในการจัดการสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ความสามารถในการ ช่วยเหลือนักเรียนในการค้นหา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตและจากแหล่งเรียนรู้ ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในวิชา และขณะการจัดการเรียนที่นักเรียนทำการเรียนรู้ในห้องเรียนออนไลน์ ครู ยังคงมีบทบาทสำคัญในการติดตามและเสริมแรงให้กับนักเรียน ซึ่งหมายถึงแม้สื่อจะเข้ามา มี บทบาทเพิ่มขึ้นในการนำเสนอเนื้อหาแต่ครูก็ยังคงมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Bates (2001: 17) ที่ได้แสดงความเห็นไว้ว่า การใช้ เทคโนโลยีจะยังไม่สามารถเข้ามาแทนที่ครูหรือชั้นเรียนปกติได้ ยังคงเป็นเพียงการสนับสนุนการ จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้กำหนดแนวทางในการใช้ระบบให้ อยู่ในลักษณะใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติ และครูจำเป็นต้อง แสดงตนเป็นแบบอย่างทั้งภายในชั้นเรียนและในการใช้ห้องเรียนออนไลน์ ตลอดจนมีทักษะการ สื่อสารที่เหมาะสมกับผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการกระตุ้นและตอบสนอง การเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนใน ห้องเรียนออนไลน์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Frankola (n.d.) ที่ได้ทำการศึกษาสาเหตุที่นักเรียน ในห้องเรียนออนไลน์หยุดการเรียน ซึ่งพบว่า ครูจะต้องทำมากกว่าการถ่ายทอดความรู้ให้กับ นักเรียน แต่ต้องบ่มเพาะความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน เพื่อให้เขามั่นใจในการนำความรู้ไปใช้ และสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนจบอีกประการหนึ่งคือ การให้คำแนะนำและข้อมูลย้อนกลับจาก

ผู้สอนเป็นรายบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนจะเป็นอีกปัจจัยที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนจบ เช่นการชมเชยจากครูก็เป็นเทคนิคที่จะช่วยได้

10. จากการศึกษาค้นคว้า รูปแบบที่ครูในระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นการสอนโดยใช้ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งจะพบว่าวิธีการสอนดังกล่าวส่งผลให้สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าและการทบทวนเนื้อหาของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกันยังช่วยเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งเป็นข้อจำกัดหนึ่งในชั้นเรียน อันเนื่องมาจากปัญหาจำนวนนักเรียนและความแตกต่างของนักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Taradi, Taradi, Radic and Pokrajac (2005) ที่ระบุว่า การสอนในชั้นเรียนปกติมีข้อจำกัดคือ ไม่สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้และการขาดแหล่งสารสนเทศเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการเรียน ซึ่งการเอาระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการสอนในชั้นเรียน ในรูปแบบการเรียนการสอนที่ผสมผสานการเรียนบนเว็บและการเรียนในห้องเรียนเข้าด้วยกัน โดยการนำเอาข้อดีของการเรียนบนเว็บรวมกับข้อดีของการเรียนในห้องเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทางเลือกใหม่ที่เหมาะสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับ (Jonassen, 1999) โดยในการจัดการเนื้อหา ครูสามารถเลือกเนื้อหาที่ง่ายนำเสนอผ่านเว็บไซต์เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ในขณะที่เนื้อหาที่ยากก็สามารถสอนในชั้นเรียนปกติได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันสามารถประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้อย่างเท่าเทียมกัน (Alvarez, 2005) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Garnham and Kaleta (2002) ที่ระบุว่า การสอนแบบควบคู่ระหว่างชั้นเรียนปกติกับห้องเรียนออนไลน์ทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น ทั้งครูและนักเรียนชื่นชอบต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้

11. ในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในโรงเรียน พบว่า ความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากนโยบายและการให้การสนับสนุนที่ชัดเจนจากผู้บริหารโรงเรียน การมีกลไกสนับสนุนการใช้งาน และการจัดการโครงสร้างพื้นฐานสำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศก็จะเกิดจากการดำเนินการตามนโยบายของผู้บริหารเช่นกัน ซึ่งจะเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนคือหัวใจสำคัญของการกำหนดทิศทางและการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของจาร์วัจน์ สองเมืองและคณะ

(2552: 71-72) ที่ระบุว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน การดำเนินการจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหากผู้บริหารมีความเข้าใจและกำกับติดตามการทำงาน ในขณะเดียวกันการมีผู้สนับสนุนและการให้คำปรึกษาทางด้านเทคนิคจะเป็นปัจจัยของความต่อเนื่องในการใช้ระบบ สอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของ Arabasz and other (2003) ที่ระบุว่า ร้อยละ 70 ของผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่า ความต้องการฝ่ายสนับสนุนครูในการจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งมีมากกว่าที่สถาบันได้จัดเตรียมไว้ และเป็นที่ยืนยันในอนาคตว่า การสนับสนุนครูดังกล่าวจะเป็นปัญหาสำคัญสำหรับความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่ง เช่นเดียวกับระบบเว็บที่โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญในการเลือกใช้ให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในระบบอีเลิร์นนิ่งที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน นำเสนอเนื้อหาและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน ซึ่งระบบเว็บที่เหมาะสม เช่น Moodle และ Blackboard เป็นต้น (Anderson, 2011: 54)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า ความพร้อมของโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเกี่ยวข้องกับปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และการเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ครูมีความต้องการในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจึงควรกำหนดแผนพัฒนาห้องปฏิบัติและการเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีการกำหนดเป้าหมายการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีความชัดเจน

1.2 ผลจากการศึกษาพบว่า การทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และการสืบค้นข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ตของครูและนักเรียนเป็นกระบวนการในการสร้างความพร้อมเพื่อนำระบบอีเลิร์นนิ่ง

ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจึงควรมีการพัฒนาครูและนักเรียนทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นบันไดขั้นต้นสู่การนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3 จากการศึกษาพบว่ากิจกรรมเช่น การสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูที่นำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ การเผยแพร่ผลงานการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ ตลอดจนกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูภายในโรงเรียนต่อผลการนำระบบไป จะเป็นกลวิธีที่จะส่งเสริมให้การนำระบบไปใช้มีความยั่งยืนและมีพัฒนาการที่ต่อเนื่อง อันจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจึงควรส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมภายในโรงเรียนเพื่อการกระตุ้นการนำระบบไปใช้ และการส่งเสริม สนับสนุนการครูในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป ตลอดจนควรสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาวิทยวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งยังมีได้ทำการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นการเฉพาะ ดังนั้นควรทำการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอีเลิร์นนิ่งที่ประยุกต์จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้อิสลาม เช่น ฮาลาเกาะห์ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอีเลิร์นนิ่ง

2.2 ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาในภาพรวมของผลการเรียนการสอนผ่านระบบอีเลิร์นนิ่ง ซึ่งยังขาดการศึกษาปัจจัยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้จากองค์ประกอบต่างๆ ของระบบ

2.3 ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งตรวจสอบผลจากการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นรายบุคคล ยังมีได้ทำการศึกษาระบบการพัฒนาครูในมิติอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้

เช่น กระบวนการจัดการความรู้ของครูในโรงเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการใช้สื่อเรียนรู้ร่วมกันของครูในโรงเรียนหรือระหว่างโรงเรียน ที่จะมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบอีเลิร์นนิ่ง และความยั่งยืนของการนำระบบอีเลิร์นนิ่งไปใช้

Prince of Songkla University
Pattani Campus